ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 23-03-2024

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Πλάτωνος Πολιτεία 519c-520a

Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ’ ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἄν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἕνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἑκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπῳκίσθαι;
Ἀληθῆ, ἔφη.
Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ’ ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὰν ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.
Τὸ ποῖον δή;
Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ’ ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ’ ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ’ ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.
Ἔπειτ’, ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὂν ἄμεινον; Ἐπελάθου, ἦν δ’ ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ’ ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ’ ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.
Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α1α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη **«Σωστό»**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη

«Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο **(μονάδες 3)** και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν **(μονάδες 3)**

1. Ο νόμος μεριμνά για την ευδαιμονία όλης της πόλεως.
2. Ο Σωκράτης αναφέρεται στον καταμερισμό της εργασίας.
3. Ο νόμος διαπλάθει το ήθος των πολιτών, ώστε να τίθενται στην υπηρεσία του συνόλου και να ενισχύεται η ενότητα της πόλης.

Μονάδες 6

β. Ποιο είναι το χρέος των **«οἰκιστῶν»**, κατά τον Σωκράτη, και ποια ένσταση προβάλλει ο Γλαύκων;

Μονάδες 4

Β1. « Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ… ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως»: Κατά τον Σωκράτη, ποιες είναι οι επιδιώξεις του νόμου και με ποια μέσα τις επιτυγχάνει;

Μονάδες 10

Β2. Αφού μελετήσετε το παράλληλο κείμενο από τα Πολιτικά του Αριστοτέλη, να αναφερθείτε στην έννοια της υψίστης αρχής και στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον ρόλο της στην πολιτειακή οργάνωση ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης (Ενότ. 17 Γ 7, 1 – 3 / 5)

Ύστερα από όσα είπαμε, δίνοντας όλες τις απαραίτητες εξηγήσεις για τα θέματα που μας απασχόλησαν, σειρά στη διερεύνησή μας έχει τώρα το θέμα των πολιτευμάτων, να δούμε πόσα είναι και ποια η φύση του καθενός τους. Και πρώτα, βέβαια, τα ορθά, γιατί οι παρεκκλίσεις και οι διαστρεβλώσεις θα γίνουν φανερές μόλις θα έχουν καθοριστεί τα ορθά πολιτεύματα. Επειδή, όταν λέμε «πολίτευμα», εννοούμε την «αρχή, το σώμα δηλαδή που ασκεί τη διακυβέρνηση στην πόλη», και επειδή η «κυβέρνηση» είναι η ύψιστη αρχή στις πόλεις, αναγκαστικά η ύψιστη αρχή θα είναι ή ένα μόνο άτομο ή λίγα άτομα ή το σύνολο των πολιτών. Όταν λοιπόν ο ένας ή οι λίγοι ή το πλήθος ολόκληρο ασκούν την εξουσία για την εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος, αυτά τα πολιτεύματα δεν μπορεί παρά να είναι ορθά. Όταν, αντίθετα, η εξουσία ασκείται για την εξυπηρέτηση του ιδιαίτερου συμφέροντος του ενός είτε των λίγων είτε του πλήθους, τα πολιτεύματα αυτά είναι οι παρεκκλίσεις και διαστρεβλώσεις των ορθών […] Παρεκκλίσεις και διαστρεβλώσεις των πολιτευμάτων που αναφέραμε είναι: της βασιλείας η «τυραννία», της αριστοκρατίας η «ολιγαρχία», της πολιτείας η «δημοκρατία». Η τυραννία είναι, πράγματι, μια μοναρχία που υπηρετεί το συμφέρον του μονάρχη, η ολιγαρχία υπηρετεί το συμφέρον των πλουσίων και η δημοκρατία το συμφέρον των απόρων, κανένα όμως από τα πολιτεύματα αυτά δεν υπηρετεί το συμφέρον του συνόλου των πολιτών.

Μονάδες 10

Β3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη **«Σωστό»**, αν είναι σωστή ή τη λέξη **«Λάθος»**, αν είναι λανθασμένη.

1. Η σωκρατική διαλεκτική είναι η εκ των προτέρων απόρριψη των θέσεων του συνομιλητή.

2. Σημαντικότερη πηγή πληροφοριών για τη ζωή του Πλάτωνα είναι η 7η Επιστολή, ένα γράμμα από τους Συρακούσιους φίλους του.

3. Ο Πρωταγόρας χρησιμοποιεί τρεις τρόπους για να εκθέσει τις απόψεις του: το μύθο, τη διαλεκτική και τον σχολιασμό ποιητικών κειμένων.

4. Τα μαθήματα της Ακαδημίας διαφοροποιούνταν από αυτά που ο Πλάτων ορίζει στην Πολιτεία.

5. Στον διάλογο Πολιτεία η δικαιοσύνη ορίζεται από τον Πολέμαρχο ως η εντιμότητα στις συναλλαγές.

Μονάδες 10

Β4 α. οφθαλμός, διάδημα, προφήτης, διένεξη, συνετός, ντροπή: Να βρείτε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις προηγούμενες λέξεις **(Μονάδες 5)**

β. Για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις: **δεσμώτας, ἐπελάθου,** να γράψετε μία περίοδο λόγου στα νέα ελληνικά, χρησιμοποιώντας παράγωγό της σε οποιαδήποτε μορφή **(Μονάδες 5)**

Μονάδες 10

ΣΠΟΥΔΗ